

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 74 / OCTOMBRIE 2017

74

Rolul școlii în promovarea non-violenței

| de GABRIELA POPA

Tehnici teatrale și de joc în cadrul activității didactice

| de RAMONA CHINAN

Scrie pentru a învăța

| de GABRIEL TEODORESCU

Educația incluzivă, o provocare spre colaborare și acceptarea diversității

| de ALINA BUDULEANU

Educația și resursele online de învățare

| de VIORICA STĂNESCU

Provocarea elevilor prin antiliteratură – dramaturgia absurdului

| de ELENA-VIOLETA ANGHEL

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea
Profesorilor)

dr. Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (Institutul de Științe ale Educației)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea
Personalului Didactic)

dr. Ema FÂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa
Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Rolul școlii în promovarea non-violenței

Gabriela Popa

Liceul Voievodul Mircea, Targoviste

Cineva spunea că violența se învață... și acest lucru se poate observa în modul cum aleg unii părinți să-și crească copilul. Aud tot mai des replici de genul *Bătaia e ruptă din rai!* sau *Și pe mine m-au bătut părinții și uite unde am ajuns!*. Ca profesor, sunt uimită că mai există părinți care vin și-i spun cadrului didactic că pot să-i bată copilul dacă are acte de indisciplină și atunci nu mă pot opri să nu mă gândesc la cauzele care au dus la acest comportament al elevului.

Violența a devenit un fenomen tot mai des întâlnit în societatea actuală, manifestându-se în diverse circumstanțe (la școală, pe stradă, în familie etc.) și apare ca o problemă socială în a cărei soluționare rolul cel mai important îl au familia și școala, implicând instituții precum: poliția, justiția, administrația, dar și opinia publică.

Conform cercetărilor psihologice, există trei factori care stau la baza manifestărilor agresive: ereditatea biologică (violența poate fi o tendință spontană moștenită), experiența individuală a organismului și influența externă sau frustrările. La aceștia se adaugă factori socio-economici, precum: discriminarea sau inechitatea socială, sărăcia sau incapacitatea de a atinge un anumit nivel material, marginalizarea socială, șomajul, divorțurile etc.

În urma aplicării unor chestionare la clasă, am primit răspunsuri foarte diverse. Elevii considerau că abuzurile pot avea diferite forme de manifestare: abuzul verbal, amenințarea, refuzul accesului la resurse financiare, atacuri fizice, neglijarea etc. Multora dintre elevi li se pare normal că au fost abandonați de părinți pentru ca aceștia să facă rost de bani din străinătate, fără a conștientiza consecințele unei relații la distanță și apreciind mai mult resursele financiare decât apropierea și dragostea părintească. Din acest motiv, școala joacă rolul familiei, de cele mai multe ori, aceasta părând din ce în ce mai puțin interesată de educația copiilor săi și mai mult canalizată în a asigura mijloacele de subzistență ale acestora.

Zilnic, elevii se află în situații conflictuale, încercând să rezolve anumite probleme personale sau interpersonale prin contraziceri, replici ironice, jigniri, amenințări sau chiar loviri. Tocmai de aceea, școala are un rol foarte important nu numai în rezolvarea

unor situații conflictuale cât, mai ales, în prevenirea unor astfel de evenimente nedorite care îi pot afecta pe adolescenți pe o perioadă lungă de timp sau chiar pentru toată viața.

În cadrul orelor de consiliere școlară, unele lecții abordează această temă atât de actuală a societății contemporane și nu este greu să constăți că unii dintre elevi cred că este normal să apelezi la violență pentru a-ți apăra statutul în cadrul colectivului sau al grupului social din care faci parte; cel mai mult m-a șocat agresivitatea în creștere a fetelor care își pierd feminitatea atunci când este vorba să-și apere „cuceririle vremelnice”.

Aceste discuții au relevat faptul că violența a devenit o problemă a întregii societăți care nu mai oferă modele copiilor nici la nivelul familiei dar nici în mass-media ci false modele prin programele de televiziune impregnate de comportamente și situații violente, prin jocurile video, filme sau programe muzicale care stimulează prin imitație agresivitatea, comportamentul antisocial și violența.

Televiziunea prezintă tot mai des situații și imagini șocante din școli, având drept protagoniști elevi care vor să-și facă dreptate singuri sau vor să se impună în fața celorlalți prin puterea pumnului. Acești tineri dezvoltă comportamente agresive pornind de la ofensă, țipete, îmbrânceli, până la palme, pumni sau chiar asasinat. Ei cred uneori că aceasta ar fi singura modalitate de rezolvare a conflictelor și nu vor să apeleze la ajutorul cadrelor didactice, considerând-o drept o înjosire.

Nu rare sunt și conflictele dintre profesori și elevi. Unii profesori cred că dețin adevărul absolut și nu consideră de cuviință să ceară și părerea elevilor în ceea ce privește propria educație. Ei înșiși au fost educați cu o mână de fier și consideră că a-i da posibilitatea elevului de a-și spune părerea este inadmisibil. În viziunea acestor profesori, elevul ar trebui „să stea cu mâinile la spate” și să asculte doar ce are de spus profesorul.

Elevii din societatea actuală consideră că profesorul și-a pierdut statutul de model și din acest motiv nu mai merită respect. Profesorii, în viziunea lor, câștigă prea puțin, nu au mașini luxoase, le predau elevilor cunoștințe pe care aceștia le pot accesa și de pe internet și din acest motiv nu pot concura cu alte „personaje” ale societății contemporane.

Ajunși în acest punct, îți pui întrebarea: *Ce rol joacă școala în prevenirea actelor de violență?*

Părinții cred că școala este un factor decisiv și unic răspunzător și din acest motiv lasă această sarcină doar pe umerii profesorilor. Nu rareori am auzit părinți ai elevilor agresivi rostind replica: *N-ai învățat nimic la școală!*

Rolul școlii, și în speță al profesorilor, este foarte mare chiar dacă nu este recunoscut, de cele mai multe ori. Profesorii pot să transmită elevilor nu numai informații utile ci și modele de conduită, determinându-i pe elevi să le urmeze exemplul.

Ca diriginte, le citesc în fiecare an elevilor mei *Regulamentul de ordine interioară*, care urmărește, printre altele, prevenirea violenței, dar acest lucru nu este suficient. Elevul trebuie să se simtă în siguranță în cadrul școlii, protejat atât de colegii care încalcă normele, dar și în afara școlii, și de aceea sfaturile profesorilor, fie ei diriginți sau nu, se dovedesc uneori mai importante decât cunoștințele propriu-zise, deoarece acestea pot să le servească elevilor și după terminarea școlii și își pot arăta roadele, mai târziu, în educarea viitoarelor generații.

Iată câteva dintre măsurile care se pot lua pentru a preveni și stopa acest fenomen:

- prin dezvoltarea unei atitudini pozitive față de fiecare elev și exprimarea încrederii în capacitatea lui de a reuși;
- profesori care să ia atitudine în rezolvarea incidentelor violente dintre elevi (atenționări, consilieri, vizite la domiciliu);
- prin observarea atentă de către profesor a comportamentului elevului, reperând efectele unor violențe la care elevul a fost supus în afara mediului școlar și conlucrarea cu consilierul școlar pentru a lua măsuri în vederea ajutorării și protecție care să vizeze înlăturarea cauzelor abuzurilor;
- sprijinul acordat direct elevilor care manifestă comportamente violente; aceasta urmărește prevenirea recidivei și presupune adoptarea unor măsuri după producerea comportamentului violent: menționarea unor așteptări pozitive față de ei, dezvoltarea sentimentului de apartenență la comunitate, exprimarea preocupării față de situația lor și integrarea lor în activitățile de grup;
- sporirea numărului de ore de dirigenție cu teme de prevenire antiinfracțională; colaborarea permanentă între familie, școală și poliția locală.

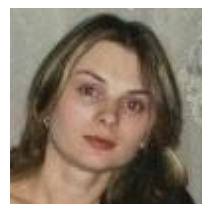
Ceea ce trebuie să înțelegem este faptul că nu doar școala are un rol important în prevenirea violenței, prin promovarea unor modele sau activități non-violente ci toți factorii implicați în educația copiilor, cum ar fi familia, societatea, poliția etc care trebuie să-și asume responsabilitatea și să participe activ la crearea societății de mâine, de care noi, celor de azi, să nu ne fie rușine.

Bibliografie:

1. Bontaș, I., Pedagogie, Editura All, București, 1998.
2. Cosmovici, A., Iacob, L., Psihologie școlară, Iași, Editura Polirom, (1998, 1999).
3. Crețu, C., Psihopedagogia succesului, Editura Polirom, Iași, 1997.
4. Jigău, M., Liiceanu, A., Preoteasă, L., Violența în școală, București, Editura Alpha, 2006.
5. <http://euroacademia.ro>
6. <http://www.google.ro/imgres?imgurl=http://avocatulel-evului.colegiulghica.ro>

Tehnici teatrale și de joc în cadrul activității didactice

Ramona Chinan

Scoala cu clasele I-VIII Ion Simionescu Iasi

Mijloacele moderne din sfera informaticii și comunicațiilor (computere, tablete, etc) își au rolul lor, dar doresc a sublinia faptul că este bine ca noi, cadrele didactice, să încercăm să facem călătoria dezvoltării umane în sens invers și să-i învățăm pe copiii să devină jucându-se.

Un mijloc didactic foarte eficient din acest punct de vedere este acela al folosirii unor tehnici teatrale și de joc în cadrul activităților didactice. Este o modalitate facilă de ameliorare a actului educațional, de completare a cuvântului cu imaginea, obiectul, mișcarea și de transformare a unei activități sobre în joc.

În condițiile unei societăți care traversează o perioadă de adaptare la contextul exploziv-informațional, este necesar să regândim activitatea didactică și s-o adaptăm publicului copil, cel mai bine ancorat realității în care trăim. Mijloacele moderne din sfera informaticii și comunicațiilor (computere, tablete etc.) își au rolul lor, dar doresc a sublinia faptul că este bine ca noi, cadrele didactice, să încercăm să facem

călătoria dezvoltării umane în sens invers și să-i învățăm pe copiii să devină jucându-se.

Pentru lectura explicativă a unui text, dacă în mod tradițional ne axăm pe abordarea metodică bine cunoscută, ca și mod de lucru alternativ putem introduce elemente de teatru de animație, folosind păpuși, un paravan, etc. În cadrul primului mod de abordare elevii vor lucra în ritm propriu în funcție de bagajul anterior de cunoștințe și de starea de spirit de moment, pe când atunci când intervine elementul de joc, de animație, interesul acestora va crește deoarece informația este captată pe două canale: vizual și auditiv. Astfel, șansele de a reține cresc, se creează o atmosferă plăcută de lucru, legături afective mai puternice între cadru didactic-elevi. Dându-le posibilitatea și elevilor de a manipula păpușile sau alte materiale de recuzită crește interesul pentru activitatea școlară, în general.

Elementele teatrale sunt folosite doar ocazional și atunci ca modalitate de exprimare artistică a elevilor în cadrul serbărilor școlare. Teatrul însă poate îmbrăca forma unui mijloc didactic, dar acest lucru depinde numai de cadrul didactic și de deschiderea acestuia spre noi perspective de predare a

conținuturilor didactice. În acest sens, modalitatea cea mai la îndemână este teatrul de animație (teatrul de păpuși). Printre argumentele utilizării păpușilor în cadrul activităților didactice se pot enumera următoarele:

- orientează atenția și astfel favorizează procesul de învățare;
- dau viață unui text greoi, pe care elevii cu mari dificultăți reușesc să-l înțeleagă;
- sunt obiecte comune și plăcute elevilor;
- accesibilizează conținuturile făcându-le atractive pentru elevi, indiferent de nivelul lor cognitiv;
- favorizează lucrul în echipă, atât între copii, cât și elev-cadru didactic etc.

Păpușile se pot introduce în orice moment al lecției, de regulă este suficient să ocupe perioade scurte de timp, dar se poate ajunge până la întreaga oră dacă servește eficientizării comunicării didactice, însușirii conținuturilor într-o manieră atractivă, crearea ocaziei de însușire a unor valori morale, estetice, sociale.

Exemplificarea aplicării unor tehnici teatrale și de joc în cadrul actului educațional

Tipul de activitate	Descriere	Elemente de animație/ Valențe educative
Lecția convențională Dezbateri	Realizarea unui spațiu special pentru câteva păpuși care trebuie considerate ca făcând parte din colectivul clasei. Obșnuirea elevilor cu prezența acestor păpuși în cadrul unor secvențe de lecție. <i>Păpușa Află tot</i> – verificarea cunoștințelor, poate pune întrebări pentru fixarea cunoștințelor; <i>Criticul</i> – evaluarea unor lucrări, face aprecieri la activitate, astfel eventualele critici cu privire la activitatea elevilor nu sunt percepute ca jignitoare; <i>Inteligentul</i> – găsește soluții inedite pentru rezolvarea unor situații problematice. Cu timpul păpușile pot fi mânuite chiar de către elevi.	<i>Păpușa Află tot Criticul Intelligentul</i> Dezvoltarea capacității de comunicare Dezvoltarea gândirii prin analiză
Ateliere de lucru cu o temă dată Proiecte de lucru	Elevii, împărțiți în echipe de lucru, pot avea ca sarcină de lucru să improvizeze un spectacol – joc de rol cu atâtea personaje câți copii sunt. Etape de lucru:	Păpuși pentru a fi folosite ca personaje joc de rol și improvizația Pantomima

	• realizarea unui scenariu de către cadru didactic sau elevi; • realizarea distribuției și repartizării celorlalte sarcini specifice punerii în scenă a unui spectacol; • înțelegerea personajelor; • exersarea sarcinilor primite; • prezentarea spectacolului.	Dezvoltarea spiritului de echipă, a voinței
<i>Activități/ jocuri de expresie verbală, corporală, expresie plastică/ estetică</i>	Hai să facem o poveste! Descrierea jocului: unul dintre elevi sau cadrul didactic va lua păpușa care are rolul de povestitor și va începe povestea: „A fost odată ca niciodată...” Se poate opri utilizând formule ca atunci, deodată, etc. Formulele acestea vor ajuta următorul elev să continue povestea în funcție de propria lui imaginație. Textul se poate înregistra și se va pune în final pentru hazul participanților. Mima Descrierea jocului: unui elev, coordonatorul prin intermediul unei păpuși îi spune un cuvânt. El trebuie să transmită colegilor cuvântul fără să spună niciun sunet, doar folosindu-și posibilitățile de expresie corporală. Dacă se joacă pe grupe, activitatea poate fi ca o competiție. Mâinile fermecate Descrierea jocului: jocul presupune împărțirea elevilor în actori păpușari și spectatori. Actorii vor folosi, pentru a sugera personajele, propriile mâini la care pot adăuga câte un element reprezentativ pentru personaj, element ce poate fi găsit în mediul școlar. Elevii vor putea sugera păsări, flori, insecte, etc. fiecare după imaginația sa. Se pot realiza și relații între personaje. Exemplu: o albinuță care stă pe o floare. Păpuși din carton Descrierea activității: din carton, deșeuri textile, elevii vor realiza personaje întâlnite în textele studiate. După ce siluetele sunt decupate li se atașează tije de lemn, pentru a putea fi animate la paravan.	Povestitorul – o păpușă Modul de intonare, gesticulare, etc. – expresie verbală Jocul de rol, improvizația Capacitatea de anticipare a unor secvențe Expresia corporală – mimica, gesticularea/ pantomima Un paravan de teatru pentru păpuși Expresia corporală – mișcarea mâinilor Dezvoltarea simțului estetic și a abilităților manuale; Transpunerea unui text dramatic sau a unei dramatizări Păpuși-personaje animate de elevi.
<i>Lumea animației – activități de prezentare și realizare a unor păpuși de teatru cu mijloace la îndemâna elevilor și obiecte animate</i>	Figuri bidimensionale Sunt cele mai simple păpuși de teatru și pot fi confecționate din carton. Se atașează tije de lemn (dimensiuni mai mari 40-50 cm) Păpuși din linguri de lemn Se confecționează din linguri de lemn. Aceste păpuși sunt foarte cunoscute în mediul școlar, dar puțin utilizate. Păpuși de tip bilă sau păpușile pe deget Păpușa are un sistem de mânăuire cu ajutorul degetului. Bila poate fi confecționată din polistiren, pânză, vată.	Pot fi utilizate de copiii mai mici sau începători; Dezvoltă musculatura brațului prin efortul de susținere și manipulare; Sunt simplu de realizat, nu necesită nivel înalt de finețe și creație; Permit elevilor transpunerea stărilor sufletești ale lor și ale personajelor prin realizarea trăsăturilor feței

	Prezintă avantajul mânuirii de către un singur copil a mai multor păpuși simultan. Obiectele animate Orice obiect din lumea cotidiană a elevului poate deveni un personaj. Un fular este un șarpe, o pălărie – o doamnă, o căciulă – un bunic, etc.	Pot fi folosite la însușirea semnelor de punctuație Reglează într-o mare măsură comportamentul verbal și coordonarea motrică; Dezvoltă foarte mult imaginația, corelarea expresiei verbale cu cea corporală Dezvoltă imaginația și capacitatea de sinteză a elevilor; Ajută la înțelegerea elementelor caracteristice ale unui personaj.
--	---	---

Activitățile enumerate mai sus sunt doar câteva exemple care presupun un minim de investiție și efort, dar care, alese în funcție de nevoile clasei și de contextul concret al procesului didactic, pot determina o mai bună cunoaștere a elevului de către cadrul didactic, îmbunătățirea comunicării pe verticală și orizontală, dezvoltarea la copil a încrederii în propria persoană.

Folosirea tehnicilor teatrale și de joc în munca la clasă îi face pe profesori, cât și pe elevi să perceapă procesul didactic într-un mod cu totul diferit și provocator. Aceste tehnici împrumutate din arta actorului stimulează gândirea, atenția, creativitatea, memoria, imaginația, ascultarea activă la un nivel mai ridicat, spontaneitatea și spiritul de echipă, voința și motivația.

Bibliografie:

Ciobotaru Anca Doina, Mihailovici Elena, 2003, Valențe formative și terapeutice ale teatrului, Editura Spirul Haret, Iași;

Circa Camelia, Chirilă Ana Maria, 2012, Tehnici ludice și dramatice în educație – ghid metodic, Editura Școala Vremii, Arad;

Munteanu Ana, 1999, Incursiuni în creatologie, Editura Augusta, Timișoara.

Scrive pentru a învăța

Gabriel Teodorescu

Colegiul National George Cosbuc Cluj-Napoca

Există o strânsă legătură între dezvoltarea gândirii și scrierea cunoștințelor științifice, astfel încât elevii își pot asuma mai bine învățarea. Utilizarea scrisului în învățarea cunoștințelor științifice de către elevi reprezintă nu numai un instrument de evaluare pentru profesor, dar mai ales o posibilitate de organizare, analiză, construcție-deconstrucție pentru elevi. Astfel, scrierea științifică este, în același timp, un instrument analitic pentru profesor și un mijloc formativ pentru elev.

În cazul științelor exacte, scrierea științifică permite atât o abordare investigativă prin competențele create elevilor, cât și aspecte de stăpânirea limbii și a cunoștințelor științifice. Practicile de scriere și rescriere a unor conținuturi contribuie la formarea elevilor.

În cadrul orelor de științe operăm la clase cu texte, formule, diagrame, liste, tabele, exerciții și probleme. Prin scriere se asigură și progresul raționamentului elevilor, astfel aceștia îndrumați de profesor vor înțelege și modul în care este constituită evoluția cunoașterii ca și proces în timp – evoluția cunoștințelor în domeniu. Scrierea are și o puternică putere de mobilizare, angajează elevii în procesul de învățare însă rolul profesorului este de a-i ajuta ca

aceștia să devină și autori ai scrierilor lor (Bucheton, 2002).

Redactarea standardizată corespunde scrisului științific, care este structurat în funcție de codurile folosite de oamenii de știință. Lucrarea scrisă este cea obținută atunci când elevii sunt rugați să producă scrieri libere pentru care nu sunt impuse constrângeri privind normele de gen sau de limbă și care sunt destinate să colecteze concepții, idei, cunoștințe personale și experiență. Este necesar ca elevii să fie capabili să treacă de la libertatea de a scrie, la codurile de scriere standard, în cazul științelor exacte, deci la o scriere formală. Prin rescrieri, scrierile dobândesc maturitatea necesară pentru calitatea unei scrieri formale. Producerea unei succesiuni de scrieri de lucru nu este suficientă pentru a înțelege diferite concepte științifice.

Scrierea și confruntarea cu înțelegerea unei experiențe

Deseori le propunem elevilor, vizualizarea unor filme, videoclipuri referitor la diferite teme predate la discipline precum Fizică, Chimie, Biologie. Acestea reprezintă o economie de timp în cadrul orei. În plus, de multe ori, nu putem realiza experimental anumite experimente, din cauza dotărilor insuficiente din laboratoarele școlare. După vizionarea lor fiecare elev, poate emite o părere referitor la materialul prezentat, interpretând în mod individual experiențele virtuale prezentate. În etapa următoare, putem cere elevilor să prezinte în scris experimentul vizionat, prin prezentarea informațiilor științifice relevante, dezvoltând astfel abilități de selectare a informațiilor. Astfel fiecare elev va analiza și prezenta în scris experimentul urmărit în ritmul său propriu, formulând întrebări, și interpretând rezultate, care conduc în final de dezvoltarea unei activități cognitive. Produsul muncii lor este apoi dezbătut în cadrul orei de clasă.

Majoritatea elevilor vor folosi genul narativ într-o scriere științifică, care denotă o bună stăpânire de către aceștia a conținuturilor științifice predate anterior. Alții utilizează preponderent genul descriptiv deseori fără a puncta pe explicațiile esențiale înțelegerii experimentului/ fenomenului prezentat. Aceste activități poziționează elevii în raport cu modul corect de gândire științifică.

În loc de concluzii

Scrierea și rescrierea cunoștințelor științifice nu va rezolva instantaneu problemele învățării de către elevi, însă îi va permite profesorului să identifice anumite mecanisme de reflecție din partea lor. Reluarea scrierilor, schimburilor și dezbaterilor asupra

scrierilor, contribuie la o mai bună reprezentare a universului științelor, investigând realitatea dar și caracteristicile specifice ale unui limbaj adecvat. Practicarea unui limbaj științific riguros ajută elevii să-și structureze gândurile și informațiile și, prin urmare, să participe la construirea statutului elevului ca subiect al educației.

Referințe bibliografice:

- BUCHETON, D. (2002). Devenir l'auteur de sa parole. Paris: Édscol.
- CATEL, L. (2001). Écrire pour apprendre? Écrire pour comprendre? État de la question. Aster, 33-47.
- FILLON, P. & VÉRIN, A. (2001). Écrire pour comprendre les sciences. Aster, 33, 3-16.
- PRAIN, V., HAND, B. & HOHSENSHELL, L. (2001). Écrire pour apprendre les sciences au lycée, Aster, 33, 49-79.
- BOUYASSE, V. (2005). Qu'apprend-on en matière de langue et de langage en faisant des sciences? Quelques repères pour l'école. Paris: Édscol.

Educația incluzivă, o provocare spre colaborare și acceptarea diversității

Alina Buduleanu

Scoala Gimnaziala nr. 29 Galati

Integrarea incluziunii în educație este un proces al cărui principal responsabil este cadrul didactic. Cu rol de ghid, de facilitator, acesta proiectează o învățare în care elevii sunt activi, își asumă inițiative și își valorifică experiențele într-un mediu real, specific comunității locale, nu simulat. Învățarea bazată pe proiect oferă contextul ideal atingerii scopurilor educației incluzive, iar, pe platforma colaborativă eTwinning, abordarea *project based learning* este ridicată la rang de artă.

În acest an, eTwinning a dedicat activitățile colaborative educației incluzive, încurajând comunitățile școlare europene să găsească numitori comuni în practicarea și celebrarea educației pentru TOȚI COPIII. Pusă în practică, incluziunea oferă acces la educație de calitate într-un mediu al acceptării pentru toți elevii.

În contextul de față, educația de calitate nu se măsoară în termeni de performanță, promovabilitate,

infrastructură și tehnologie, ci contează capacitatea dascălului de a crea oportunități reale de obținere a succesului în experiența de învățare pentru orice copil. Mediul incluziv înseamnă „acel mediu în care sunt bineveniți, protejați și educați toți copiii, indiferent de gen, caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice”. (UNESCO) Toți copiii la care face referire abordarea incluzivă sunt „copiii cu dizabilități, copiii supradotați, copiii fără adăpost, copiii din zone izolate sau aparținând unor grupuri nomade, copiii aparținând unor minorități lingvistice, etnice sau culturale, copiii cu HIV sau aparținând oricăror altor grupuri vulnerabile”. (Declarația de la Salamanca, 1994)

Rezumativ, incluziunea înseamnă respect pentru diversitate, beneficii pentru toți elevii, nu orientarea doar către cei excluși, asigurarea accesului egal la educație, stabilirea unor măsuri pentru anumiți copii fără ca aceștia să fie separați. În contrast, educația incluzivă nu înseamnă doar reforma educației speciale, ci a întregului sistem, nu doar răspunsul la nevoile anumitor copii, ci o îmbunătățire a calității educației pentru toți elevii, nu doar măsuri în școlile speciale, ci suport pentru elevi în școlile de masă, nu doar satisfacerea nevoilor unui copil în detrimentul altuia. (educatiaincluziva.info) Educația incluzivă este un proces prin care se răspunde diversității nevoilor copiilor prin creșterea gradului de participare la învățare și reducerea excluziunii.

În viziunea eTwinning, s-a abordat educația incluzivă pe baza a trei planuri-problemă, care pot fi rezolvate prin învățarea pe bază de proiect: **depășirea obstacolelor geografice** – copii care trăiesc în zone periferice sau izolate; **stimularea înțelegerii interculturale** – copii care provin din rândul minorităților, din familii de imigranți sau din medii socio-economice defavorizate; **gestionarea optimă a dificultăților educaționale** – copii cu dificultăți de învățare, copii cu risc de abandon. (Extras din fragmentul de prezentare a viitoarei cărți eTwinning despre incluziune.)

În spiritul provocării lansate prin intermediul campaniei Săptămânile eTwinning, două unități școlare din România și Republica Moldova au lansat, la târgul de idei de proiecte pentru învățământ primar, desfășurat online pe 26 septembrie, o idee de proiect la care nu au întârziat să se alăture școli din Turcia, Serbia și Croația. În acest an școlar, sub genericul „Rățușca cea urâtă își caută prieteni”, se vor depăși

limitele impuse de granițe și se vor gestiona obstacolele geografice prin activități online de învățare colaborativă care vor duce spre înțelegerea diversității și acceptarea multiculturalității.

Rățușca cea urâtă se va desprinde din cercul personajelor lui Andersen, marele povestitor al ideilor incluzive, se va împrieteni cu toți copiii participanți la proiect și îi va sprijini în procesul de învățare. Fiecare echipă de proiect va realiza în manieră proprie o rățușcă „urâtă”, îmbrăcată în costum specific național, pe care copiii vor învăța să o accepte și să o iubească, indiferent de defectele ei. În urma unei parade a frumuseții, va fi aleasă o rățușcă ce va călători prin poștă în toate țările partenere unde va învăța și va împărtăși aspecte de cultură, tradiții și obiceiuri. Copiii vor investiga elemente naționale comune și specifice, vor învăța colaborativ cântece și dansuri populare, vor crea o continuare a basmului „Rățușca cea urâtă” și o vor prezenta prin teatru *kamishibai*. La final, toți vor fi prieteni și vor avea o viziune îmbogățită socio-cultural, asupra culturii țărilor europene.

Proiectele educaționale de colaborare eTwinning reprezintă porți deschise spre o educație de calitate, care respectă optica învățământului contemporan: copii adaptați și adaptabili, deschiși spre colaborare, cu o viziune amplă asupra diversității, responsabili ai propriei deveniri, cu un sistem de competențe transversale bine dezvoltat, pregătiți pentru învățare pe tot parcursul vieții.

Educația și resursele online de învățare

Viorica Stănescu

Colegiul National Sfântul Sava

Dezvoltarea profesională și învățarea în modelul tradițional devin deja istorie. Nu există experți în clase, lucrurile se mișcă rapid, iar profesorii și elevii trebuie să facă echipă pentru crearea unui mediu de învățare prin utilizarea tehnologiilor moderne. Astăzi, cel mai bun și cel mai important canal de distribuție este cel online. Mediul online sprijină abilitățile secolului XXI precum colaborarea, comunicarea și creativitatea.

În întreaga lume, universitățile, colegiile și școlile trebuie să își pregătească profesorii pentru schimbare. Pe măsură ce cultura societății noastre se schimbă ca răspuns la inovațiile tehnologice, instituțiile și profesorii trebuie să se adapteze.

Oportunitățile de învățare online și utilizarea resurselor educaționale deschise și a altor tehnologii pot reduce costurile asociate cu materialele necesare instruirii și permit utilizarea mai eficientă a timpului profesorului. Astăzi, putem vorbi despre o învățare combinată care îmbină oportunitățile de învățare față în față cu oportunitățile de învățare online. Gradul în care are loc învățarea online și modul în care este integrată în curriculum pot varia în funcție de școli. Strategia de combinare a învățării online cu instruirea școlară față în față este utilă pentru a adapta diversele stiluri de învățare ale cursanților și pentru a le permite fiecărui cursant să studieze în ritmul propriu.

Resursele online permit revoluționarea sistemului educațional, nu numai pentru că sunt convenabile și accesibile, ci pentru că permit ca întregul proces de predare și învățare să devină mai interesant și adaptat elevului digital. Astfel, se realizează o personalizare a învățării. Astăzi, elevii și profesorii beneficiază de resurse online gratuite și resurse online plătite. Fiecare elev preferă resurse diferite în funcție de subiectele de interes și de stilul de învățare. Profesorii și elevii doresc instrumente de bună calitate care să fie gratuite. Pentru a ajuta colegii să găsească cele mai bune resurse online care să le ușureze viața, prezint o listă de mai multe link-uri utile care oferă ceea ce au nevoie pentru o lecție bună.

Khan Academy (khanacademy.org) este un site util elevilor deoarece conține videoclipuri instructive și materiale care permit studiul în ritm propriu și în afara sălii de clasă. Cursanții pot să studieze matematică, științe și inginerie, programare pe calculator, istorie, artă, finanțe și economie etc.

iTunesU (apple.com/education/itunes-u) prezintă peste 180.000 de aplicații concepute special pentru educație. Există mii de aplicații educaționale, cărți și cursuri. Se pot folosi iPad, Mac și Apple TV. Apple oferă sute de cursuri gratuite, prelegeri și discuții academice. iPad are un software conceput special pentru profesori, astfel încât să gestioneze clasa și să colaboreze cu studenții în diferite moduri. De exemplu, se poate conecta iPad-ul la un microscop pentru a captura, edita și salva imaginile video.

YouTube

EDU (youtube.com/channel/UC3yA8nDwraeOfnYfBWun83g) oferă o bibliotecă vastă de videoclipuri și posibilitatea de a crea și edita videoclipuri. Un ajutor util se poate găsi aici: <https://support.google.com/youtube/answer/2802327?hl=ro>. Un exemplu de lecție de fizică foarte interesant găsiți aici: youtube.com/watch?v=4a0FbQdH3dY.

YouTube pentru școli permite accesarea gratuită a videoclipurilor educaționale YouTube și limitează accesul la alte conținuturi video YouTube. Personalizarea cu YouTube pentru școli permite adăugarea de videoclipuri vizibile numai în rețeaua școlii, oferind profesorilor [posibilitatea de a filtra materialele](#). Utilizatorii (elevii) intră pe youtube.com și vor fi redirecționați automat către youtube.com/education. Utilizatorul (elevul) poate viziona numai conținutul afișat pe site-ul educației, inclusiv videoclipurile afișate pe canalul școlii. Astfel, YouTube pentru școli limitează accesul la conținut non-educațional de pe [YouTube.com](https://youtube.com). Profesorii pot afla mai multe informații despre modul de utilizare a YouTube în sala de clasă accesând youtube.com/Teachers.

TED-Ed (ed.ted.com) conține o bibliotecă de videoclipuri animate pe teme variate și reprezintă o platformă educațională pe care profesorii își pot crea lecții proprii și le pot distribui elevilor. Subiectele variază de la literatură și limbă, la matematică, la știință și tehnologie.

MIT-K12 (k12videos.mit.edu) produce „clipuri video scurte care predau concepte de bază în știință și inginerie”, promovând abilitățile STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică) pentru elevi. În general, videoclipurile sunt create de studenții MIT (Institutul de Tehnologie din Massachusetts, universitate plasată în top 10 în lume). Videoclipurile pot fi selectate în funcție de nivelul clasei. Toate videoclipurile sunt disponibile gratuit. De exemplu, Departamentul de Fizică al MIT prezintă demonstrații de fizică, concepte subtile de fizică (tsphysics.mit.edu/front). Videoclipurile pe diferite teme de fizică sunt create de profesorii sau studenții MIT și sunt disponibile pe YouTube.

NeoK12 (neok12.com) oferă materiale educaționale, lecții, chestionare și jocuri educaționale pentru elevi în diferite domenii, cum ar fi știința, matematica, sănătate, științe sociale, pământul și spațiul, engleză (inclusiv povești și gramatică), precum și clipuri video distractive, arte și meserii și lecții de muzică. Neo K12 a clasificat și ordonat cele mai bune videoclipuri gratuite de educație online de pe Internet și le-a adus într-un singur loc. Fiecare videoclip este vizionat și revăzut de către educatori pentru a asigura rigurozitatea științifică și adaptarea pentru nivelul elevilor. Neo K12 are instrumente web 2.0. Testele, jocurile și puzzle-urile de pe Neo K12 reprezintă o modalitate interactivă de îmbunătățire a învățării. Videoclipurile oferă oportunități excelente de învățare, permițând crearea unui model în mintea elevilor. La

crearea contului, profesorul poate crea instrucțiuni și note pentru elevi. Neo K12 necesită o adresă de e-mail pentru înscriere. Elevii mai mici de 13 trebuie să fie înscriși de un adult (părinte sau profesor care are consințământul parinților) sau profesorul poate crea un cont al clasei.

WatchKnowLearn (watchknowlearn.org) este o bibliotecă video educațională, care este gestionată colectiv, de o echipă de editori care oferă supravegherea videoclipurilor recomandate de utilizatori. Videoclipurile sunt organizate pe categorii, în funcție de subiect și sunt disponibile fără înregistrare sau taxe. WatchKnowLearn nu găzduiește clipuri video ci servește ca o bibliotecă pentru legături către videoclipuri educaționale care au fost selectate de către educatori.

* * *

Colegiul Național Sfântul Sava a beneficiat de finanțare europeană prin programul Erasmus+, acțiunea cheie K1 pentru mobilitatea în scop educațional a unui număr de zece profesori, în perioada 01 iunie 2016 -30 noiembrie 2017. Titlul proiectului „*Ideii și resurse proaspete în educație*” (*Fresh Ideas and Resources in Education – F.I.R.E.*) este strâns legat de scopul și obiectivele propuse. Scopul proiectului Erasmus a fost acela de îmbunătățire a calității actului educațional pentru un învățământ relevant secolului 21 și implementare de noi abordări educaționale care să se potrivească elevului secolului 21.

Obiectivele proiectului sunt următoarele:

- îmbunătățirea și actualizarea competențelor de predare-învățare-evaluare ale cadrelor didactice din instituție;
- dezvoltarea sentimentului de identitate europeană și internaționalizarea școlii;
- îmbunătățirea competențelor lingvistice;
- facilitarea dialogului intercultural în scopul derulării unor proiecte de parteneriat;
- dezvoltarea competențelor de elaborare a unui plan de internaționalizare a școlii.

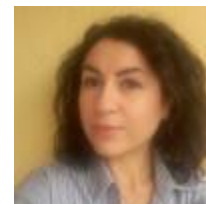
Ca urmare, toate cursurile selectate pentru profesorii participanți la mobilități au avut ca teme principale strategii didactice moderne. La primul curs, „Cum să realizezi o școală mai digitală”, au participat doi profesori care au aflat noutăți și exemple de bune practici despre cercetări privind inovarea digitală în școli, modernizarea școlii prin infrastructura digitală:

dispozitive mobile, rețea, instrumente online de învățare, politici privind siguranța digitală, sprijinirea inovării pedagogice, scenarii de învățare inovatoare, drepturi de autor și de acordare a licențelor pentru resurse de învățare digitală și managementul schimbării în școală. La al doilea curs, „Cum să realizezi o școală mai internațională”, au participat patru profesori care s-au pregătit pentru dezvoltare de parteneriate Erasmus, eTwinning și programe de schimburi de promovare a dimensiunii europene și internaționale a instituției. Alți patru profesori au participat la două cursuri pentru utilizarea de tablete și iPad-uri în lecții și educație („Tap-Swipe-Pinch – General” și „Tap-Swipe-Pinch into English”).

În momentul prezentării acestei lucrări, zece profesorii ai școlii au beneficiat de burse. Printr-o gestionare judicioasă a fondurilor, încă un profesor va mai beneficia de o bursă pentru participare la curs într-o altă țară europeană.

—
Responsabilitatea pentru conținutul prezentat revine autorului și nu reflectă opinia Comisiei Europene.

Provocarea elevilor prin antiliteratură – dramaturgia absurdului

[Elena-Violeta Anghel](#)

Scoala cu clasele I-VIII nr. 3 Rm. Sarat

Experiența didactică mi-a arătat că elevii sunt interesați de nou în literatură atunci când atât mecanismele cognitive, cât și resorturile interioare sunt activate și împinse către alte „zări”. Provocările literare îi transformă în lectori veritabili, în oameni conștienți de propria devenire intelectuală și sufletească, dezvoltându-și capacitatea de a consolida legături sociale și de a înfrunta realitatea. Articolul meu reprezintă o pledoarie pentru inserarea în demersul didactic a unor secvențe privind teatrul absurdului. Astfel, am arătat importanța propunerii unor texte semnificative pentru dramaturgia absurdului, trasând cele mai importante caracteristici, pe care le-am evidențiat prin analiza operei „Cântăreața cheală”.

Genul dramatic proiectează elevii în sala de teatru, în fața unei scene căreia trebuie să-i potrivească luminile, să-i aranjeze recuzita, să-i finiseze decorul și să-i așeze personajele. Conform indicațiilor scenice, propriei fantezii și experiențe de lectură, aceștia se transformă în veritabili regizori ce dau viață operelor.

Astfel, propunerea unor scrieri reprezentative pentru dramaturgia absurdului face parte dintr-un demers didactic ce tinde să dinamizeze resorturile cognitive, să creeze abilități, să modeleze suflute și să formeze personalități autonome. Rupți din comoditatea unei lecturi ușor descifrabile, orientați spre o zonă total diferită față de cea larg cultivată, elevii reconsideră lumea teatrului, învață să accepte și să aprecieze ineditul.

Ambiguitatea pieselor constituie o greutate în receptarea lor. De aceea, se ivește întrebarea legitimă dacă există cu adevărat un mesaj pe care acestea l-ar putea exprima. Plecând de la afirmația lui Mircea Anghelescu, conform căreia creațiile absurdului nu sunt și absurde, s-ar putea răspunde că există într-adevăr un înțeles în această aparentă bizarerie, în aceste manifestări scenice caricaturale, uneori grotești. Ele vor să comunice incomunicabilul, să concretizeze într-un fel sau altul ceea ce nu posedă în realitate chip sau formă. Dezideratul este de a materializa neliniști, „prezențe lăuntrice”.

O altă particularitate a teatrului absurd este lipsa unui conflict bine definit de la care să se țeasă restul piesei. Intriga este vagă sau inexistentă, libertatea de acțiune permite să se întâmple orice, încât nu se mai întâmplă nimic. Totul este problematic în aceste piese, deși nu se pun probleme, nu se dezbat idei sau evenimente. Lipsesc particularitățile acțiunii, trăsăturile caracteristice ale personajelor, justificările faptelor pe care acestea le întreprind.

În acest teatru în care nimic nu este supus cenzurii, în care orice este permis, personajele au suferit, de asemenea, anumite mutații. Ele nu mai înfățișează caractere umane, nu mai reprezintă ființe autentice; sunt golate de sentimente, nu mai sunt dotate cu rațiune și nu mai acționează în funcție de imperativele acesteia, nu mai urmăresc nici o țință. Personajele absurde nu mai sunt create pentru a întruchipa cât mai fidel o figură umană, nu mai sunt destinate să redea cât mai puternic impresia de realitate, de viață adevărată. Din contră, ele sunt imaginate tocmai pentru a sugera ideea de artificialitate și, nu în ultimul

rând, de irealitate. Ele caută în disperare un refugiu, o scăpare, o soluție, și pentru că viața adevărată este atât de irațională, acestea preferă viața neadevărată.

Personajele din teatrul absurd sunt schematice, nu sunt înzestrate cu personalitate, ba chiar sunt uniformizate și, în anumite cazuri, sunt interschimbabile. Atât chipul exterior, cât și fizionomia lor spirituală se încadrează în același tipar. Ele nu evoluează, nu emit idei, nu au caracter de exemplaritate. Trăind adesea într-o lume ca de coșmar, au loc între ele dialoguri bizare, uneori total incoerente. Iar această incorență vine din dezechilibrul lumii în care sunt angrenate, o lume care stă să se clatine. De aceea, rolul lor este ca, prin gesturile ilogice, prin ticurile verbale și descompunerea aproape completă a discursului, să scoată la lumină golul de armonie, lipsa de sens profund a lumii reale. Condiția omului se reduce la condiția personajului de factură absurdă: el nu este decât o marionetă al cărei comportament este dictat de o instanță supremă necunoscută, ale cărei gesturi sunt conduse prin intermediul unor fire necunoscute de aceeași entitate ce se ascunde. Dezorientarea generală, disperarea vin din constatarea unei absurdități în toate compartimentele existenței. Oamenii sunt niște biete ființe ce merită compătimate pentru seriozitatea și naivitatea pe care o manifestă în legătură cu ceea ce fac și ceea ce simt.

Piese pe care Eugen Ionescu le-a scris sunt reprezentative pentru dramaturgia absurdului. Teatrul ionescian sparge granițele teatrale și uimește, bulversează cititorul sau spectatorul. Prima impresie pe care o lasă este aceea de straniețate a ideilor, de dezord. Relevante în acest sens sunt aproape toate piesele lui Ionescu, care s-au născut din interpretări dramatice ale unor fapte cotidiene comune, chiar derizorii.

Prima piesă, *Cântăreața cheală*, a avut ca punct de plecare un manual pentru învățarea limbii engleze. Încercând să învețe pe dinafară diferite cuvinte și fraze în engleză, Ionescu le-a copiat în caietul său. Recitindu-le cu atenție, realizează că ceea ce a învățat nu este limba engleză, ci niște adevăruri deja cunoscute: că sunt șapte zile într-o săptămână sau că podeaua se află jos și tavanul sus. Acestea sunt constatări fundamentale pe care dramaturgul le conștientizează încă o dată. După un timp însă, cuvintele din caiet au căpătat o stranie autonomie și vitalitate. Plecând de la acest fapt, Ionescu imaginează

personajele din piesă, reprezentante ale unei umanități absurde, o umanitate care nici nu se mai poate exprima, căci până și cuvintele și-au pierdut sensurile. Așa s-a născut o piesă care dislocă limbajul și, odată cu el, lumea.

Prima variantă a Cântăreței chele, *Englezește fără profesor*, a fost scrisă în românește și e interesant de observat că la punerea în scenă a automatismelor comunicării participă trei limbi: franceza, engleza, româna. Astfel, în textul din versiunea finală se vor găsi expresii românești deformate, fără sens pentru nativii francezi, cum ar fi: „*Brânza e pentru zgâriat*”. Titlul piesei a fost ales arbitrar; nu s-a dorit să poarte o anumită semnificație. În timpul repetițiilor, unul dintre actori a rostit eronat două cuvinte. Recitind monologul Guturaiului, unde era vorba despre o „învățătoare blondă”, în franceză, „institutrice blonde”, actorul a pronunțat din greșeală „cântăreața cheală”, „cantatrice chauve”. Prezent în sală, Ionescu s-a ridicat, strigând că a găsit titlul potrivit: *Cântăreața cheală*.

Personajele din *Cântăreața cheală*, soții Smith și Martin, vorbesc neîncetat, însă tot ceea ce ei spun este golit de sens. Ruptura de la nivelul limbajului nu este, de fapt, decât un simptom al descompunerii existențiale. Într-o astfel de lume, straniul și derizoriul reprezintă normalitatea: totul este posibil, pentru că, în realitate, nimic nu este adevărat. Astfel este anulat și principiul identității. Nimeni nu este ceea ce pare a fi. Cine sunt soții Martin? Mary spune că este bona, dar imediat spune că adevăratul său nume este Sherlock Holmes. Tot Mary scoate la iveală și „secretul” soților Martin- Elisabeth și Donald. Ei nu sunt cei care cred că sunt. De aceea, finalul „antipieseii” este identic cu începutul, doar că în locul soților Smith apare cuplul Martin.

Este pusă în scenă o lume de fantezie, de personaje interschimbabile. Identitatea personală este indiferentă. Soții Smith vorbesc despre familia Bobby Watson, ai cărei membri, bărbați și femei deopotrivă, poartă, cu toții, același nume – Bobby Watson. Dialogurile, când banale, când delirante din *Cântăreața cheală* se desfășoară într-un interior burghez sobru. Însă tragicul scenei și sarcasmul inserat sunt evidente: „*Interior burghez englezesc, cu fotolii englezești. Seară englezească. Domnul Smith, englez, în fotoliul lui englezesc, încălțat cu papuci englezești, fumează din pipa sa englezească și citește un ziar englezesc lângă un șemineu englezesc în care arde*

un foc englezesc. (...) Moment prelungit de tăcere englezească. Șaptesprezece bătăi englezești de pendulă englezească.”

Față în față cu un asemenea tip de lectură, elevii devin conștienți de resorturile artei teatrale, își dezvoltă abilitatea de a vedea dincolo de suprafața textului literar și de a formula sensuri noi.

Bibliografie:

Mircea Anghelescu, Ionescu Cristina, Lăzărescu Gheorghe, Dicționar de termeni literari, Garamond, București, 2007, p.7
Eugen Ionescu, Note și contranote, Humanitas, București, 1992, p. 105
Eugen Ionescu, Teatru I. Cântăreața cheală. Lecția, Humanitas, București, 2002, p.38

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice